

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัติคุมความประพฤติ พ.ศ. 2559 ผู้เขียนจึงขอเสนอบทสรุปและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 บทสรุป

การคุมประพฤติเป็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยวิธีการไม่ควบคุมตัว โดยการให้โอกาสผู้กระทำผิดที่ไม่ใช่อาชญากรโดยสันดานได้รับการแก้ไขฟื้นฟูด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งผู้กระทำผิดจะได้รับอิสรภาพภายใต้เงื่อนไขบางประการที่จะช่วยให้เขาเรียนรู้หน้าที่ทางสังคมสามารถปรับตัวดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุขและไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำดังนั้นวัตถุประสงค์สำคัญของการคุมประพฤติ คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ชุมชนโดยการลดการกระทำผิดของผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วซึ่งจะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ก็ต้องมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจึงจะนำไปสู่การควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำผิดให้อยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์ได้ซึ่งประเทศไทยมีกรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการกับผู้กระทำผิดตามหลักการดังกล่าว โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุมความประพฤติ พ.ศ. 2559

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติพระราชบัญญัติคุมความประพฤติ พ.ศ. 2559 จะเห็นว่า พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการคุมความประพฤติเพื่อให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติไว้หลายประการ เช่น กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลของผู้กระทำผิดทั้งในกระบวนการสืบเสาะและพินิจ และกระบวนการควบคุมและสอดส่อง กำหนดให้มีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ถูกคุมความประพฤติพักอาศัยได้เฉพาะกรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังและข้อมูลเกี่ยวกับตัวของผู้ถูกสืบเสาะหรือผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับพฤติการณ์แห่งคดี กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบถึงสาเหตุที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตาม

เงื่อนไขและแก้ไขฟื้นฟูเท่าที่จะสามารถกระทำได้ก่อนแต่หากไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุ้มครองความประพฤติต่อไปได้ให้ทำรายงานผิดเงื่อนไขและเสนอความเห็นต่อศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจโดยเร็วเป็นต้น อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการกับผู้กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการคุมประพฤติ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ในบทที่ 4 พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. 2559 พบว่าการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานและเกิดข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ถูกคุมความประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไข ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติสามารถดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ตามที่ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. 2559 ในบทที่ 4 แล้ว จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) เพื่อความรวดเร็วในการนำตัวผู้กระทำผิดเงื่อนไขเข้าสู่ระบบการคุมประพฤติหรือนำตัวมาลงโทษควรเพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 14 ให้พนักงานคุมประพฤตินำอำนาจหน้าที่จับกุมผู้ถูกคุมความประพฤติที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติ โดยต้องเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่รุนแรงหรือมีการฝ่าฝืนมาแล้วหลายครั้งและพนักงานคุมประพฤติได้ตักเตือนแล้วแต่ยังไม่มีการปรับปรุงตัวและต้องมีหมายจับของศาลทุกกรณี โดยรวมถึงกรณีการจับกุมผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไม่มาตามหมายเรียกของศาลและศาลได้ออกหมายจับแล้ว โดยเพิ่มเป็นอนุมาตรา (14) ดังนี้

“จับกุมผู้ถูกคุมความประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติ หรือไม่มาพบศาลตามหมายเรียกและศาลได้ออกหมายจับไว้แล้ว”

โดยวิธีปฏิบัติในการจับกุมผู้กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤตินั้น ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งกรณีนี้อาจมีการตั้งหน่วยพิเศษขึ้นโดยมีหน้าที่ติดตามจับกุมผู้กระทำผิดเงื่อนไขโดยเฉพาะและควรมีระเบียบว่าด้วยการดำเนินการจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติ ทั้งประกาศกำหนดสถานที่ควบคุมตัวชั่วคราวด้วย

2) ควรเพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 15 ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจตรวจค้นร่างกาย ผู้ถูกคุมความประพฤติและสามารถยึดสิ่งของที่มีไว้เป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุมความประพฤติด้วย โดยเพิ่มในอนุมาตรา (1) เป็นวรรคสอง ดังนี้

“ในระหว่างการคุมความประพฤติ หากมีเหตุผลอันควรเชื่อว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติ ได้กระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขของศาล ศาลอาจออกหมายค้นให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจ ดำเนินการตรวจค้นร่างกายและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุมความประพฤติ”

กรณีนี้กรมคุมประพฤติควรออกระเบียบว่าด้วยการตรวจค้นร่างกายและยึดสิ่งของซึ่ง มีไว้เป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุมความประพฤติ

3) ควรเพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 15 ให้พนักงานคุมประพฤติที่มีความจำเป็นต้อง เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่สืบเสาะและสอดส่องในเขตพื้นที่เสี่ยงอันตราย หรือจับกุมผู้กระทำผิด เงื่อนไขตามหมายจับของศาลมีอำนาจพกพาอาวุธได้ โดยเพิ่มในอนุมาตรา (1) เป็นวรรคสาม ดังนี้

“ในการปฏิบัติหน้าที่หากมีความจำเป็นต้องเดินทางไปสืบเสาะหรือสอดส่องยังที่พัก อาศัยของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ หรือผู้ถูกคุมความประพฤติในเขตพื้นที่เสี่ยงอันตราย หรือจับกุม ผู้กระทำผิดเงื่อนไขตามหมายจับของศาล ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจพกพาอาวุธ”

ในกรณีนี้กรมคุมประพฤติควรออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้และพกพาอาวุธ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อกำหนดขอบเขตการใช้อาวุธของเจ้าพนักงานในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ จับกุมหรือควบคุมตัวผู้กระทำผิดเงื่อนไข รวมถึงในระหว่างการออกสืบเสาะหรือสอดส่องในเขต พื้นที่เสี่ยงอันตรายด้วย และให้พนักงานคุมประพฤติที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการใช้อาวุธมาแล้ว เท่านั้นที่มีอำนาจพกพาอาวุธ

อย่างไรก็ตาม ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติตามข้อเสนอแนะ ดังกล่าวพนักงานคุมประพฤติจะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม การ ควบคุมตัว การตรวจค้น การยึดสิ่งของ และหลักสูตรการใช้อาวุธ เพราะการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมี ผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกคุมความประพฤติ จึงต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอีกทั้งการใช้ อาวุธหากเป็นอาวุธที่มีความร้ายแรง เช่น อาวุธปืนผู้ใช้ต้องมีทักษะและความชำนาญ เพื่อความ ปลอดภัยต่อผู้ใช้และความปลอดภัยต่อผู้อื่น

จากข้อเสนอแนะข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า จะทำให้พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. 2559 มีสภาพบังคับมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถบังคับใช้ กฎหมายกับผู้กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ มีความเกรงกลัวและในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติมีความปลอดภัยมากขึ้น

ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมที่จะได้รับการป้องกันจากอาชญากรรมด้วยวิธีการคุมประพฤติ และประชาชนในสังคมเกิดความเชื่อมั่นในระบบงานคุมประพฤติมากยิ่งขึ้น